

Скоковська Яна Петрівна,аспірантка кафедри кримінального процесу,
детективної та оперативно-розшукової діяльності

(Національний університет «Одеська юридична академія», м. Одеса)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6132-1826>

ЗАГАЛЬНИЙ ПОРЯДОК КАСАЦІЙНОГО РОЗГЛЯДУ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА

У статті проаналізовано етапи касаційного розгляду, розкрито їх послідовність, важливість дотримання кожного з них та їх правове регулювання, акцентовано увагу на практичних аспектах застосування вимог закону щодо касаційного розгляду. На підставі аналізу вимог кримінального процесуального законодавства та практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду окреслено основні проблемні питання, що виникають під час касаційного розгляду, та запропоновано шляхи їх вирішення. Висвітлено відмінності касаційного судового розгляду з розглядом справи судами першої та апеляційної інстанції. Зокрема, акцентовано увагу на тому, що низку процесуальних дій, про проведення яких досить часто учасники касаційного розгляду зазначають у касаційних скаргах та під час виступу у суді, суд касаційної інстанції не здійснює відповідно до вимог кримінального процесуального законодавства.

Ключові слова: касаційний розгляд, суд касаційної інстанції, кримінальне провадження, відкладення касаційного розгляду, ухвалення судового рішення.

Постановка проблеми. Касаційний розгляд кримінальних проваджень є важливою стадією кримінального провадження та регулюється статтею 434 КПК України, відповідно до якої касаційний розгляд здійснюється згідно з правилами розгляду у суді апеляційної інстанції з урахуванням особливостей, передбачених главою 32 КПК України [1]. При цьому основним завданням суду касаційної інстанції є перевірка законності й обґрунтованості судових рішень першої та апеляційної інстанцій, що дає змогу своєчасно виправити допущені ними порушення норм матеріального та процесуального права, реалізувати гарантоване Конституцією України право особи на судовий захист [2, с. 93].

Суддя-доповідач після проведення всіх підготовчих дій постановляє ухвалу про закінчення підготовки та призначення касаційного розгляду. Саме на цьому етапі починається касаційний розгляд, який відіграє вагомое значення для забезпечення сталості та єдності судової практики та водночас характеризується низкою особливостей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням проблематики касаційного розгляду кримінальних проваджень займається значна кількість учених, серед яких – В.В. Безпала, Н.Р. Бобченко, Н.Г. Габлей, І.В. Гловюк, А.М. Євмін, Л.М. Лобойко, В.І. Маринів, В.В. Шапула та інші. Питання щодо порядку касаційного розгляду (усного) хоча й було предметом комплексного наукового дослідження, однак зміни до законодавства, зміни у судовій практиці, розвиток наукових досліджень зумовлюють актуальність цього питання.

Метою цієї статті є розкриття на основі дослідження положень КПК України і практики суду касаційної

інстанції особливостей порядку касаційного розгляду та вирішення правових питань, які виникають під час розгляду.

Виклад основного матеріалу. Чинним законодавством передбачено, що розгляд справи у суді касаційної інстанції здійснюється колегією суддів Касаційного кримінального суду Верховного Суду у складі трьох або більшої непарної кількості суддів (частина п'ята статті 31 КПК України). У визначених КПК України випадках кримінальне провадження в касаційному порядку (касаційний розгляд) здійснюється судовою палатою Касаційного кримінального суду (палатою), об'єднаною палатою Касаційного кримінального суду або Великою Палатою Верховного Суду [1].

Касаційний розгляд може відбуватися в усній або письмовій формі. Усна форма судового засідання касаційного розгляду для нашої країни є більш традиційною, оскільки право суду касаційної інстанції на проведення письмового касаційного провадження було запроваджено лише в 2012 році з прийняттям нового КПК України.

Так, частиною другою статті 434 КПК України передбачено, що після виконання дій, передбачених статтями 342–345 цього Кодексу, і вирішення клопотань учасників судового провадження суддя-доповідач у необхідному обсязі доповідає зміст судових рішень, що оскаржуються, касаційної скарги та заперечень на неї [1].

Тобто із зазначеної норми права вбачається, що розгляд касаційного провадження за своєю процедурою є дещо схожим до розгляду справи судом апеляційної інстанції (частина друга статті 405 КПК України) та відповідно до розгляду справи судом першої інстанції

в частині відкриття провадження і з'ясування явки учасників, роз'яснення їхніх прав та обов'язків (статті 342–345 КПК України), куди нас і відсилають положення частини другої статті 434 КПК України.

Разом із тим касаційний розгляд має низку своїх особливостей, які не притаманні судам попередніх інстанцій.

Як правильно зазначає Н.Р. Бобечко, касаційний розгляд являє собою систему взаємопов'язаних частин, що послідовно змінюють одна одну, кожна з яких має власний зміст та призначення, для кожної характерні свої процесуальні дії та рішення, послідовність виконання яких забезпечує якісну перевірку правосудності судових рішень [3, с. 176].

У науковій літературі існують різні підходи до поділу касаційного розгляду на певні складові частини.

Так, С.І. Кравченко зазначає, що касаційний розгляд складається з таких частин: підготовчі дії (передбачені статтями 342–345 КПК України); розгляд і вирішення клопотань; доповідь судді-доповідача щодо змісту судових рішень, що оскаржуються, касаційної скарги та заперечень на неї; висловлення доводів сторонами; постановлення та проголошення судового рішення [4, с. 674].

Н.Р. Бобечко виділяє три частини касаційного розгляду: підготовчу частину, яка не передбачає якихось процесуальних дій учасників судового провадження, суду касаційної інстанції, а її призначення полягає в з'ясуванні наявності умов, які забезпечуватимуть перевірку судового рішення у межах касаційних вимог, належну оцінку зібраних у попередніх стадіях кримінального провадження доказів, вирішення питання про можливість слухання кримінального провадження за відсутності кого-небудь з його учасників, розв'язання клопотань; основну частину, яка полягає в дослідженні касаційною інстанцією за участю сторін наявних у матеріалах кримінального провадження доказів, оголошення в необхідному обсязі змісту судових рішень, що оскаржуються, касаційних скарг та заперечень на неї, висловлення доводів учасниками судового провадження; заключну частину – ухвалення та проголошення рішення [3, с. 183–185, 194].

Наведені підходи є логічно побудованими і заслуговують на увагу. Проте у структурі касаційного розгляду доцільно виокремити три основні етапи: підготовку до касаційного розгляду; розгляд провадження по суті; ухвалення та проголошення судового рішення.

Касаційний розгляд розпочинається з того, що у зазначений в ухвалі про закінчення підготовки та призначення до касаційного розгляду день та час головуєчий суддя відкриває судове засідання і оголошує, яке провадження буде розглядатися.

Після цього відповідно до частини другої статті 342 КПК України секретар судового засідання доповідає суду, хто з учасників судового провадження, викликаних та повідомлених осіб прибув у судове засідання, встановлює їх особи, перевіряє повноваження захисників і представників, з'ясовує, чи вручено судові виклики та повідомлення тим, хто не прибув, і повідомляє причини їх неприбуття, якщо вони відомі. Далі секретар судового засідання повідомляє про те, що відбувається повне фіксування судового розгляду, а також умови фіксування судового засідання, зокрема, повідомляє, якою програмою буде здійснюватися фіксування.

Так, відповідно до пункту 6 Розділу I Інструкції щодо роботи з технічними засобами фіксування судового засідання, затвердженої наказом Державної судової адміністрації України від 06 червня 2022 року № 156, фік-

сування судового засідання здійснюється за допомогою наявних у судах технічних засобів відео- та (або) звукозапису з використанням підсистеми відеоконференцзв'язку Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи. При цьому пунктом 1 Розділу IV цієї Інструкції передбачено, що у разі відсутності інтернет-зв'язку, настання інших обставин, які об'єктивно унеможливають функціонування підсистеми відеоконференцзв'язку, допускається у складі технічних засобів фіксування судового засідання використання іншого наявного у суді спеціалізованого програмного забезпечення, яке дозволяє локально здійснювати запис судового засідання (без необхідності доступу до Інтернету) [5].

У передбачених законом випадках суд може не здійснювати фіксування судового засідання. Так, частиною четвертою статті 107 КПК України передбачено, що у разі неприбуття у судове засідання всіх осіб, які беруть участь у судовому провадженні, чи в разі, якщо відповідно до положень цього Кодексу судове провадження здійснюється судом за відсутності осіб, фіксування за допомогою технічних засобів кримінального провадження у суді не здійснюється [1].

Разом з тим цікавим є питання щодо необхідності здійснення фіксування судового засідання у випадку, якщо відсутність учасника касаційного розгляду є безумовною підставою для його відкладення (обов'язкова участь засудженого). У цьому випадку варто погодитися з Т.В. Варфоломеєвою, яка зазначає, що неприбуття всіх учасників у судове засідання є абсолютною підставою для перенесення слухання справи судом і цілкомитової недоцільності фіксування технічними засобами короткої процедури прийняття такої ухвали. Досить зробити відповідний запис у журналі судового засідання. Аналогічним чином повинне вирішуватись це питання у разі неприбуття не всіх осіб, які беруть участь у судовому провадженні, а лише деяких з них, а саме: якщо обвинувачений, до якого не застосований запобіжний захід у вигляді тримання під вартою, не прибув за викликом у судове засідання або якщо у судове засідання не прибув за повідомленням прокурор чи захисник у кримінальному провадженні, де участь захисника є обов'язковою, суд відкладає судовий розгляд, визначає дату, час та місце проведення нового засідання. Очевидно, що в подібних випадках фіксування такого судового засідання повинно обмежуватись відповідним записом у журналі судового засідання [6, с. 293]. Однак положення чинного КПК України не містять ніяких виключень щодо можливості нездійснення фіксування судового засідання технічними засобами у випадку, коли до суду не з'явився лише один учасник судового провадження, участь якого є/визнана обов'язковою.

Наступною частиною є оголошення головуєчим суддею складу суду, прізвища прокурора, потерпілого, цивільного позивача, обвинуваченого, захисника, цивільного відповідача, представників та законних представників, перекладача, експерта, спеціаліста, секретаря судового засідання, роз'яснення учасникам судового провадження права відводу і з'ясування, чи заявляють вони кому-небудь відвід (стаття 344 КПК України). Підстави для відводу передбачені статтями 75–83 цього Кодексу.

Після оголошення складу суду, роз'яснення права відводу судовий розпорядник роздає присутнім у судовому засіданні учасникам судового розгляду пам'ятку про їхні права та обов'язки, передбачені КПК України, а головуєчий суддя з'ясовує, чи зрозумілі їм їхні права та обов'язки і у разі необхідності роз'яснює їх.

Кримінальне процесуальне законодавство не містить винятку з цього правила, проте такі учасники судового розгляду, як прокурор та адвокат, є юристами за професією, зазвичай здійснюють свою професійну діяльність на постійній основі і досить часто мають великий досвід роботи. У кримінальному провадженні їхній процесуальний статус є законодавчо визначеним, а надані законодавцем права та покладені на них обов'язки не можуть змінюватися залежно від кримінального провадження, в якому вони беруть участь. Взагалі виникає питання, чи може прокурор чи адвокат попросити суд роз'яснити їм права та обов'язки, чи не свідчитиме це про їхню некомпетентність та можливість притягнення до дисциплінарної відповідальності, а у випадку із захисником, чи не буде це підставою для обвинуваченого, засудженого оскаржити судові рішення з підстави неналежного захисту. Тобто ці норми КПК України є декларативними і не сприяють процесуальній економії часу суду.

Зазвичай на цьому етапі касаційного розгляду суд вирішує питання про відкладення касаційного розгляду, зокрема, у зв'язку з неприбуттям учасників кримінального провадження у судові засідання суду касаційної інстанції, коли їхня участь відповідно до КПК України є обов'язковою або суд визнав їхню участь обов'язковою (ухвала ККС ВС від 14.04.2022 р. у справі № 215/3493/21) [7], або у зв'язку з відсутністю даних про належне повідомлення учасників про дату розгляду кримінального провадження (ухвали ККС ВС від 17.05.2022 р. у справі № 335/320/20, від 31.05.2022 р. у справі № 755/6127/21) [8; 9].

На цьому етапі може бути відкладено касаційний розгляд і з інших підстав, зокрема через відсутність технічної можливості проведення дистанційного судового засідання між Верховним Судом та іншою установою в режимі відеоконференції (ухвала ККС ВС від 16.06.2022 р. у справі № 161/16350/18) [10], або перед початком касаційного розгляду надійшли доповнення до касаційної скарги, або змінена касаційна скарга, які не були надіслані учасникам касаційного розгляду (ухвала ККС ВС від 07.07.2022 р. у справі № 552/3764/19) [11].

Після цього суддя вирішує клопотання, заявлені учасниками судового розгляду, наслідком яких є постановлення судового рішення у формі ухвали. До таких клопотань можна віднести клопотання засудженого про призначення/заміну йому безоплатного захисника на підставі статті 49 КПК України (ухвали ККС ВС від 08.02.2022 р. у справі № 640/3033/17; від 10.05.2022 р. у справі № 216/7103/18) [12; 13], про відкладення касаційного розгляду з підстав необхідності ознайомитися з матеріалами кримінального провадження (ухвала ККС ВС від 16.06.2022 р. у справі № 757/16624/20-к) [14], про залучення до участі у кримінальному провадженні перекладача (ухвали ККС ВС від 23.02.2022 р. у справі № 385/1759/18; від 10.02.2022 року у справі № 201/15/17) [15; 16] тощо.

Після виконання зазначених вище дій суддя-доповідач доповідає в необхідному обсязі зміст судових рішень, що оскаржуються, касаційні скарги та заперечення на них (частина друга статті 434 КПК України).

Доповідь є обов'язковим елементом касаційного розгляду, від якої не можна відмовитися ні з ініціативи самої колегії суддів касаційної інстанції, ні за клопотанням учасників судового провадження. Вивчення матеріалів кримінального провадження іншими судьями, які входять до складу колегії у цьому провадженні, не звільняє суддю-доповідача від обов'язку зробити ґрунтовну доповідь, оскільки остання вводить у курс спра-

ви не лише суддів та учасників судового провадження, а також усіх осіб, присутніх у залі судового засідання [3, с. 184].

Доповідь готується на підставі детального вивчення матеріалів кримінального провадження, вивчення змісту касаційних скарг та заперечень, якщо вони є. Разом із тим у судовому засіданні суддя-доповідач, як правило, коротко доповідає про обставини вчинення кримінального правопорушення. Є недоцільним доповідати обставини вчинення кримінального правопорушення в повному обсязі, оскільки особливістю касаційного розгляду є те, що суд касаційної інстанції не перевіряє оскаржувані судові рішення з підстави невідповідності висновків суду фактичним обставинам кримінального провадження, не має права з'ясовувати обставини, які не були встановлені в попередніх інстанціях. Також суддя-доповідач обов'язково зазначає в доповіді, які судові рішення оскаржуються, які рішення прийнято судами першої та апеляційної інстанцій. У доповіді судді міститься інформація щодо того, хто з учасників подав касаційну скаргу/скарги, узагальнені доводи, що в них містяться та підстави, з яких оскаржуються судові рішення. Якщо касаційні скарги були змінені або доповнені, то зміст касаційних скарг доповідається суддею уже з урахуванням цих змін або доповнень. Також суддя зазначає про наявність заперечень на касаційні скарги, якщо хтось з учасників їх подав.

Крім того, як правильно наголошується у науковій літературі, у ході своєї доповіді суддя-доповідач не повинен висловлювати заздалегідь сформульовану думку стосовно обґрунтованості/необґрунтованості касаційних вимог [4, с. 673], а також щодо законності й обґрунтованості судового рішення [17, с. 777]. Позиція суду щодо цих питань має бути викладена у нарадчій кімнаті у відповідному процесуальному рішенні.

Відповідно до частини третьої статті 434 КПК України сторони кримінального провадження та інші учасники судового провадження, присутні під час касаційного розгляду, після доповіді судді-доповідача висловлюють свої доводи. При цьому не має значення, вони безпосередньо присутні у судовому засіданні чи беруть участь у режимі відеоконференції (дистанційне судове провадження). Першою висловлює доводи особа, яка подала касаційну скаргу. Якщо касаційні скарги подали обидві сторони кримінального провадження, першими висловлюють доводи учасники судового провадження зі сторони захисту, за ними висловлюють доводи інші учасники судового провадження.

Після висловлення своєї позиції щодо підтримання касаційних скарг учасниками касаційного розгляду відбувається висловлення доводів сторін. Цілком логічною здається послідовність виступу учасників судового розгляду, коли спочатку виступає та особа, яка подала касаційну скаргу, це дає можливість іншій стороні у своєму виступі спростувати доводи, зазначені особою, що подала касаційну скаргу. У випадку, коли в кримінальному провадженні засуджено декілька осіб і кожна з них подала касаційну скаргу, то суд вирішує, в якій послідовності кожен із засуджених осіб, які подали касаційну скаргу, буде виступати з доводами.

Так, Н.Р. Бобечко звертає увагу на те, що пояснення учасників судового провадження, з одного боку, є засобом захисту їхніх прав та інтересів, обґрунтування, відстоювання їхньої позиції, а з іншого – полегшують касаційній інстанції виконання покладених на неї завдань, оскільки дають їй можливість глибше вникнути у суть кримінального провадження, ... краще зрозуміти

позицію учасників судового провадження, докладніше з'ясувати їхні процесуальні вимоги, зробити більш аргументовані висновки [3, с. 186].

Крім того, важливим є те, що чинним законодавством передбачено право суду касаційної інстанції обмежити тривалість висловлення доводів, встановивши для всіх учасників судового провадження однаковий проміжок часу, про що оголошується на початку судового засідання. Слід зауважити, що встановлений суддями час на висловлення доводів учасниками має бути достатнім для обґрунтування їхньої позиції.

Суддя-спікер Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду Т.В. Шевченко надала рекомендації учасникам касаційного розгляду щодо підготовки та висловлення своїх доводів. Так, авторка наголосила, що якщо скаргу прийнято до розгляду Касаційним кримінальним судом у складі Верховного Суду й учасник готується особисто підтримати її у судовому засіданні або спростувати доводи касаційної скарги іншої сторони, необхідно ретельно підготуватися до виступу у суді касаційної інстанції. У такому разі, рекомендує суддя, «коли ви хочете бути почутими, насамперед згадайте, що суд касаційної інстанції є судом права, а не факту <...> до його повноважень не входить встановлення фактичних обставин справи. Це означає, що не слід переконувати касаційний суд у недостовірності доказів. Судді з більшим інтересом слухатимуть про використання судом першої чи апеляційної інстанції недопустимих доказів або про неправильну оцінку доказів з точки зору їхньої достатності. І тому варто залишити всі театральні та ораторські таланти для судів нижчих інстанцій – судів факту. П'ять хвилин суто конкретної розмови про недоліки судових рішень із вище зазначених питань здатні принести вам успіх та убезпечити від зауважень суддів із проханням говорити «по суті» [18].

Доводи учасників касаційного розгляду є важливою частиною такого розгляду, адже під час виступу вони можуть уточнити свої вимоги, надати більш детальне обґрунтування або навіть відмовитися від касаційної скарги.

Крім того, судді після висловлення доводів учасниками касаційного розгляду мають право поставити уточнюючі питання учасникам касаційного розгляду.

Частиною 5 статті 434 КПК України передбачено, що після закінчення касаційного розгляду колегія суддів виходить до нарадчої кімнати для ухвалення судового рішення.

Висновки. На підставі викладеного можна зробити висновок, що касаційний розгляд має вагомe значення для правильного вирішення справи і складається з трьох етапів: 1) підготовки до розгляду провадження по суті (з'ясування судом, хто з'явився, причини неявки сторін, оголошення складу суду, роз'яснення прав та обов'язків учасникам розгляду, право відводу тощо); 2) розгляду провадження по суті (доповідь судді-доповідача, висловлення учасниками касаційного розгляду доводів); 3) ухвалення та проголошення судового рішення.

Нормативному регулюванню порядку касаційного розгляду притаманний відсилковий характер, у зв'язку з чим характеристика цих етапів є неможливою поза зверненням до норм КПК України, присвячених визначенню як низки загальних положень кримінального провадження (зокрема, фіксування кримінального провадження), так і порядку судового розгляду в першій інстанції (зокрема, підготовчих дій суду). Аналіз цих норм у контексті касаційного розгляду свідчить про доцільність їх уточнення, спрямовану на вдосконалення не лише порядку касаційного розгляду, але і судового розгляду в першій та апеляційній інстанціях.

Із цією метою доцільно внести низку змін до КПК України, а саме:

1) частину четверту статті 107 після слів «беруть участь у судовому провадженні» доповнити словами «або учасників кримінального провадження, участь яких згідно з вимогами цього Кодексу або рішенням суду апеляційної чи касаційної інстанції є обов'язковою»;

2) доповнити статтю 345 частиною третьою в такій редакції: «Дії, зазначені в частинах першій та другій цієї статті, не вчиняються щодо учасників судового провадження, які здійснюють свою професійну діяльність».

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квітня 2012 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
2. Соловей Г.В., Теремецький В.І. Деякі проблемні питання перегляду судових рішень у кримінальному процесі України. *Вісник Вищої ради юстиції*. 2013. № 3. С. 87–99.
3. Бобечко Н.Р. Апеляційне та касаційне провадження у кримінальному судочинстві України : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність». Львів, 2016. 498 с.
4. Науково-практичний коментар Кримінального процесуального кодексу України / за ред. С.В. Ківалова та С.І. Кравченка. Одеса : Фенікс, 2020. 924 с.
5. Інструкція щодо роботи з технічними засобами фіксування судового засідання : затверджено Наказом Державної судової адміністрації України 06 червня 2022 року № 156. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0156750-22>.
6. Кримінальний процесуальний кодекс України : науково-практичний коментар / за заг. ред. В.Г. Гончаренка, В.Т. Нора, М.Є. Шумила. Київ : Юстиніан, 2012. 1224 с.
7. Ухвала ККС ВС від 14 квітня 2022 року у справі № 215/3493/21. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/103963416>.
8. Ухвала ККС ВС від 17 травня 2022 року у справі № 335/320/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104539596>.
9. Ухвала ККС ВС від 31 травня 2022 року у справі № 755/6127/21. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104896947>.
10. Ухвала ККС ВС від 16 червня 2022 року у справі № 161/16350/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104794292>.
11. Ухвала ККС ВС від 07 липня 2022 року у справі № 552/3764/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105139872>.
12. Ухвала ККС ВС від 08 лютого 2022 року у справі № 640/3033/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104896962>.
13. Ухвала ККС ВС від 10 травня 2022 року у справі № 216/7103/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104232666>.
14. Ухвала ККС ВС від 16 червня 2022 року у справі № 757/16624/20-к. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104794291>.
15. Ухвала ККС ВС від 23 лютого 2022 року у справі № 385/1759/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104086294>.
16. Ухвала ККС ВС від 10 лютого 2022 року у справі № 201/15/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/103133015>.

17. Кримінально-процесуальний кодекс України : науково-практичний коментар / за заг. ред. В.Т. Маляренка, В.Г. Гончаренка. Вид. п'яте, перероблене та доповнене. Київ : «Юрисконсульт», КНТ, 2008. 896 с.

18. Шевченко Т.В. Про суд у деталях: касаційний перегляд судового рішення. *Судово-юридична газета*. Блог від 04 травня 2020 року. URL: <https://sud.ua/ru/news/blog/166525-pro-sud-u-detalyakh-kasatsiyniy-pereglyad-sudovogo-rishennya>.

References

1. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy (2012) [Criminal Procedure Code of Ukraine]: Zakon Ukrainy vid 13 kvitnia 2012 roku. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.

2. Solovei, H.V., Teremetskyi, V.I. (2013). Deiakі problemni pytannia perehliadu sudovykh rishen u kryminalnomu protsesi Ukrainy [Some problematic issues of review of court decisions in the criminal process of Ukraine]. *Visnyk Vysshchoi rady yustytzii* [Bulletin of the High Council of Justice]. № 3. S. 87–99.

3. Bobechko, N.R. (2016). Apeliatsiine ta kasatsiine provadzhennia u kryminalnomu sudochynstvi Ukrainy [Appeal and cassation proceedings in the criminal justice system of Ukraine]: dys. ... d-ra yuryd. nauk: spets. 12.00.09 «Kryminalnyi protses ta kryminalistyka; sudova ekspertyza; operativno-rozshukova diialnist». Lviv. 498 s.

4. Naukovo-praktychnyi komentar Kryminalnoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy (2020) [Scientific and practical commentary on the Criminal Procedure Code of Ukraine] / za red. S.V. Kivalova ta S.I. Kravchenka. Odesa: Feniks. 924 s.

5. Instruktsiia shchodo roboty z tekhnichnymy zasobamy fiksuvannia sudovoho zasidannia (2022) [Instructions for working with technical means of recording the court session]: zatverdzheno Nakazom Derzhavnoi sudovoi administratsii Ukrainy 06 chervnia 2022 roku № 156. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0156750-22>.

6. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy: Naukovo-praktychnyi komentar (2012) [Criminal Procedure Code of Ukraine: Scientific and practical commentary] / za zah. red. V.H. Honcharenka, V.T. Nora, M.Ye. Shumyla. Kyiv: Yustinian. 1224 s.

7. Ukhvala KKS VS (2022) [Resolution of CCC within SC] vid 14 kvitnia 2022 roku u spravi № 215/3493/21. Retrieved from: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/103963416>.

8. Ukhvala KKS VS (2022) [Resolution of CCC within SC] vid 17 travnia 2022 roku u spravi № 335/320/20. Retrieved from: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104539596>.

9. Ukhvala KKS VS (2022) [Resolution of CCC within SC] vid 31 travnia 2022 roku u spravi № 755/6127/21. Retrieved from: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104896947>.

10. Ukhvala KKS VS (2022) [Resolution of CCC within SC] vid 16 chervnia 2022 roku u spravi № 161/16350/18. Retrieved from: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104794292>.

11. Ukhvala KKS VS (2022) [Resolution of CCC within SC] vid 07 lypnia 2022 roku u spravi № 552/3764/19. Retrieved from: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105139872>.

12. Ukhvala KKS VS (2022) [Resolution of CCC within SC] vid 08 liutoho 2022 roku u spravi № 640/3033/17. Retrieved from: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104896962>.

13. Ukhvala KKS VS (2022) [Resolution of CCC within SC] vid 10 travnia 2022 roku u spravi № 216/7103/18. Retrieved from: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104232666>.

14. Ukhvala KKS VS (2022) [Resolution of CCC within SC] vid 16 chervnia 2022 roku u spravi № 757/16624/20-k. Retrieved from: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104794291>.

15. Ukhvala KKS VS (2022) [Resolution of CCC within SC] vid 23 liutoho 2022 roku u spravi № 385/1759/18. Retrieved from: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104086294>.

16. Ukhvala KKS VS (2022) [Resolution of CCC within SC] vid 10 liutoho 2022 roku u spravi № 201/15/17. Retrieved from: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/103133015>.

17. Kryminalno-protsesualnyi kodeks Ukrainy: Naukovo-praktychnyi komentar (2008) [Criminal Procedure Code of Ukraine: Scientific and practical commentary] / za zah. red. V.T. Maliarenka, V.H. Honcharenka. Vyd. piate, pereroblene ta dopovnene. Kyiv: Iurykskonsult, KNT. 896 s.

18. Shevchenko, T.V. (2020). Pro sud u detaliakh: kasatsiyniy perehliad sudovoho rishennia [About the court in detail: cassation review of the court decision]. *Sudovo-yurydychna hazeta* [Judicial and legal newspaper]. Bloh vid 04 travnia 2020 roku. Retrieved from: <https://sud.ua/ru/news/blog/166525-pro-sud-u-detalyakh-kasatsiyniy-pereglyad-sudovogo-rishennya>.

Skokovska Yana,

Graduate Student at the Department of Criminal Procedure, Detective and Investigative Activities

(National University "Odesa Law Academy", Odesa)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6132-1826>

GENERAL ORDER OF THE CASSATION PROCEDURE: THEORETICAL AND LEGAL CHARACTERISTICS

The article is devoted to the disclosure, based on the study of the provisions of the Criminal Procedure Code of Ukraine and the practice of the court of cassation, of the peculiarities of the procedure of cassation proceedings and the resolution of legal issues that arise during the proceedings. The article analyzes the stages of cassation proceedings, reveals their sequence, the importance of observing each of them and their legal regulation, focuses on the practical aspects of applying the requirements of the law regarding cassation proceedings. It is established that the judge-rapporteur, after carrying out all preparatory actions, issues a decision on the end of preparation and appointment of cassation proceedings. It is at this stage that the cassation proceedings begin, which plays a significant role in ensuring the stability and unity of judicial practice and, at the same time, is characterized by a number of features. Based on the analysis of the requirements

of the criminal procedural legislation and the practice of the Criminal Court of Cassation as part of the Supreme Court, the main problematic issues that arise during the cassation proceedings are outlined, and ways to solve them are proposed. The differences between the cassation trial and the trial by the courts of the first and appellate instances are highlighted. In particular, attention is focused on the fact that the court of cassation instance does not carry out a number of procedural actions, which participants in cassation proceedings quite often mention in cassation appeals and during court appearances, in accordance with the requirements of criminal procedural legislation. Based on the results of the research, the conclusion that the cassation review is of great importance for the correct decision of the case and consists of three stages: 1) preparation for the consideration of the proceedings on the merits (clarification by the court of who appeared, the reasons for the non-appearance of the parties, announcement of the composition of the court, clarification of the rights and obligations of the participants in the proceedings, the right of withdrawal, etc.); 2) consideration of the proceedings on the merits (report of the judge-rapporteur, statements by the participants of the cassation hearing); 3) adoption and announcement of a court decision.

Key words: *cassation proceedings, court of cassation instance, criminal proceedings, postponement of cassation proceedings, adoption of a court decision.*

Надіслано до редколегії 20.11.2022